

IN MEMORIAM

Gyászbeszéd Mócsy László ravatalánál

Tisztelt Gyászoló Gyülekezet!

Alighogy elmondtuk egymásnak újévi kívánságainkat, alighogy eltöltöttünk pár órát az új esztendőből, elszomorító hír érkezett Budapestről, ami azt adta tudunkra, hogy Mócsy László, városunk közismert jogtudora, az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiváló és hűséges tagja, hosszas betegség után véglegesen eltávozott közülünk.

És most arra készülünk ebben a zord télben, hogy utolsó útjára kísérjük szülővárosában. Egyszer újságírói kérdésre válaszolva sietett vallomást tenni: „Minden ehhez a városhoz, Kolozsvárhoz köt. Itt születtem 1925-ben, középiskolámat itt végeztem, majd 1945-ben beiratkoztam a Bolyai Egyetem jogi karára. Rá négy évre már tanársegédként dolgoztam a büntetőjogi tanszéken.” Aztán – tudjuk – töretlenül továbbhaladva a tudományok útján, megszerezte a Iași-i Tudományegyetemen a jogi doktorátust.

Tőle búcsúzva, pályáját, életét idézve, röviden azt mondhatom: Mócsy László élete hasznos, szép élet volt. Hasznos a szeretett családjának, hasznos a társadalomnak, amelyet jogtudorként a tudomány eszközével szolgált. A tudományt igyekezett szolgálni akkor is, amikor 1990–1991-ben az újjáalakulás gondoljaival küzdő Erdélyi Múzeum-Egyesület segítségére sietett, hogy feltámaszthassuk tetszhalott állapotából ezt a régi tudományos intézményt, amelyet a diktatúra hosszú időre erőszakkal elnémitott. Mócsy László, a megbecsült tudós ekkor nem kis dologra vállalkozott: Egyesületünk Jog- és Közgazdaságtudományi Szakosztályának újjászervezésébe fogott. A nehézség főleg abból adódott, hogy a tudományok közül éppen a jogtudományt fosztotta meg a rendszer az anyanyelvű utánpótlásképzés lehetőségétől. S mert azok a jogprofesszorok, akikről említett vallomásában azt mondta, hogy tőlük „egyszerű folyosói beszélgetés során is rengeteget lehetett tanulni”, már nem voltak közöttünk, s mert hiányoztak a következő jogásznemzedékek is, alig néhányan alakíthatták újra 1991-ben ezt a fontos szakosztályt, amelynek titkára, valójában mindenese volt.

Egyszerű, szerény alkotó értelmiség volt, jó volt vele kezét fogni, szót váltani. És lehetett tőle hasznos tanácsot kérni; és amikor kellett, éltünk is ezzel a lehetőséggel.

Mócsy László a jogtudományok egyik sajátos, nem mindenki számára vonzó ágát művelte gyakorlatban és elméletben. A gyakorlatban a Megyei Kriminális Szakértői Laboratóriumban, amelynek alapítója, vezetője volt, elméletben pedig folyóiratokban, egyetemi jegyzetekben közölt tanulmányaiban, cikkeiben, amelyek száma közel jár az ötvenhez. Számos tudományos konferencián tartott előadást, mintegy 2500 szakértői véleményt készített. Egy időben a nagyváradi Sulyok István Főiskola óraadó tanára volt.

Szakértő munkatársai szerint minden munkáját az igényesség jellemezte.

Mócsy László eltávozásával fájó veszteség érte a magyar tudományosságot, az Erdélyi Múzeum-Egyesületet, a baráti kört, városunkat, Kolozsvárt, amelyet annyira szeretett. Emlékét

akkor ápolhatjuk igazán, ha gondolkodni tudunk arról, hogy nyomába, az elmenők helyére, a közösségi szolgálatot is vállaló magyar jogászfjak lépjenek.

Kedves Laci, pihenésed legyen csendes itt, a házsongárdi panteonban.

Egyed Ákos

Elhangzott 2003. január 14-én a kolozsvári Házsongárdi temetőben.

Gyászbeszéd Imreh István ravatalánál

Kedves Gyászoló Család, Tisztelt Gyászoló Gyülekezet!

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület és a magam nevében veszek örök búcsút Imreh Istvántól, Egyesületünk legkiválóbb tagjától. Imreh István neve és munkássága sok szállal kötődik az EME történetének utolsó hat évtizedéhez. Ezek a kötődések szinte megszámlálhatatlanul sokfélék: egy időben az Erdélyi Múzeum-Egyesület egyik legnagyobb és felbecsülhetetlen értékű gyűjteményének, az EME levéltárának volt őrző-igazgatója, aztán az 1990-es években kivételes szervezőtehetségét állította az újjáalakulás szolgálatába; s mindig ott volt, ha kellett, a tudományos kutatói tervek elkészítésénél, a helytörténeti-honismereti pályázatok elindításánál, majd azok tudományos értékelésében vállalta a legfontosabb munkát. S hogy feledkezhetnénk meg arról, hogy mindig kész volt szakmai segítséget nyújtani azoknak, akik hozzá fordultak, és sokan fordultunk hozzá, mert kellemes légkört tudott maga körül kialakítani. Azt hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, hogy kivételes beszélgetési kultúrájával valósággal vonzotta, barátaiává fogadta munkatársait. Nem hallgathatom el, hogy magam is ezek közé tartoztam, így személyes élményeim alapján szólhatok Róla. Hallgattam a Bolyai Tudományegyetemen tartott előadásait, a közös székelyföldi útjainkon felszólalásait, a kolozsvári szabadegyetemi előadásait, az EME-ben elhangzottakat, s mondhatom: Imreh István nem tudott soha unalmas lenni. Kivételes erény!

Mindemellett, mégis, a legerősebb kötődést az EME-hez történettudományi kötetei, tanulmányai, írásai biztosították. Imreh István különleges szakmai felkészültsége, modern kutatói módszere, sajátos tárgyválasztása által új színfolttal gazdagította az EME tudományos palettáját. Témaválasztásában nem kis szerepe volt annak, amit Tamási Áronra utalva olykor bizonyos rátartisággal hangoztatott: „székely ágon születtem magyarnak”. És ez nem maradt afféle jól hangzó szólam: Ő a szülőföldnek és az egyetemes magyar kultúrának hatalmas szolgálatot tett azzal, hogy csokorba szedte s tudományos keretbe foglalta a székely faluközösség írásbeli hagyatékait, a falutörvényeket, jegyzőkönyveket – és értelmezte is azokat. Eközben szívesen használt egy kifejezést: a juszt–jussolást, amely nála nem egyszerűen az örökséget, az örökösödést, hanem az örökséghez való jogot jelentette. És Ő eszerint teljes határozottsággal, hozzáér-

téssel vette számba a ránk hagyományozott erdélyi történelmi örökség nem elhanyagolható részét.

El kell mondanom azt is, hogy az EME nem volt hálátlan kiváló és hűséges tagja iránt: tiszteleti tagjává választotta, tartalmas emlékkönyvet adott ki tiszteletére, s nem utolsósorban, a Gróf Mikó Imre Alapítvánnyal egyetértve a rangos Entz Géza Díjban részesítette.

Értékes műveire, hasznos közéleti munkásságára, baráti, emberi és tudósi magatartására hivatkozva bizvást elmondhatjuk: emléke a földi életből való eltávozás után sem merülhet feledésbe.

Kedves Pista, nyugodj békében!

Egyed Ákos

Elhangzott 2003. február 4-én a kolozsvári Házsongárdi temetőben.